

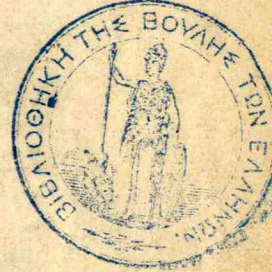
ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΚΑΙ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἐκδιδόμενον τῇ 15 ἐκάστου μηνός.

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β'. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1871.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μηνιαία Κατάστασις τῆς Ἑλληνικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς τοῦ Λαοῦ καὶ Στατιστικὴ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρι 28 Φεβρουαρίου, ὑπὸ Α. Βαμπᾶ.— Τίμη τρόπον δύναται νὰ βελτιώσῃ ὁ ἐργάτης τὴν θέσιν του, ὑπὸ Ἄρ. Δοσίου.— Ἡ Σύνταξις τῶν Πρεσβυτέρων, ὑπὸ Σ. Ν. Β.— Τὸ Ἀλφαβητάριον τοῦ Ἑργάτου ὑπὸ Ἐδμόνδου Ἀβού, μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Α. Β.— Ἀπάντησις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς τοῦ Λαοῦ πρὸς τινὰς κατ' αὐτοῦ μομφὰς ἀνωνόμου τινός.

Συνδρομὴ ἐτησία προπληρωτέα ἐν Ἀθήναις

Διὰ τοὺς ἐν ΕΛΛΑΔΙ συνδρομητάς Δραχ. 6. Διὰ τοὺς ἐν τῇ ΕΞΩΤΕΡΙΚῃ Φράγχ. 10.

Εἰς οἰανδήποτε ἐποχὴν τοῦ ἔτους γίνετι τις συνδρομητὴς λαμβάνει τὰ προεκδεδομένα φυλλάδια τοῦ ἔτους καὶ πληρώνει τὴν συνδρομὴν ὀλοκλήρου τοῦ τρέχοντος ἔτους.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ»

Κατὰ τὴν ὁδὸν Πραξιτέλους, ἀριθ. 22

1871

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΚΑΙ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἡ ἐργασία εἶναι προσευχή. Ἅγιος Αὐγουστίνος.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β'. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1871.

ΕΛΛΗΝ. ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

ἀπὸ 4 Ἰανουαρ. μέχρις 28 Φεβρουαρ. ε.ε.

ΚΑΙ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ

ΜΕΤΟΧΑΙ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΟΙ

Μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου

Μετόχοι 287

Μετοχαί 654

Μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου:

Μετόχοι 520

Μετοχαί 707

Μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου:

Μετόχοι 549

Μετοχαί 764

Ἦτοι, ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου ἐγένοντο μέτοχοι νέοι 62, λαβόντες μετοχάς 91 ἔτι δὲ 7 παλαιοὶ μέτοχοι ἔλαβον μετοχάς 19, ὥστε αἱ μετοχαὶ ἤβησαν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ κατὰ 110.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου

Κεφάλαιον ἑταιρικὸν καὶ ἀποθεματικὸν 18,177.11

Δάνεια 2,700

Ταμιευτήριον 247.80

Τὸ ὅλον δρ. 21,124.91

Μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου

Κεφάλαιον ἑταιρικὸν καὶ ἀποθεματικὸν 20,441.26

Δάνεια 2,700.—

Ταμιευτήριον 188.90

Τὸ ὅλον δρ. 23,330.16

Μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου:

Κεφάλαιον ἑταιρικὸν καὶ ἀποθεματικὸν 22,954.86

Δάνεια 6,200.—

Ταμιευτήριον 654.85

Τὸ ὅλον δρ. 29,786.71

Τὸ ὅλον δὲ τοῦ πραγματοποιημένου καὶ μὴ ἑταιρικοῦ καὶ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου ἀνέρχεται ἤδη εἰς δρ. 78,734 καὶ λ. 96, τὸ ὅποιον ἐλπίζομεν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νὰ συμπληρωθῇ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἐὰν δὲ ἐξακολουθήσωσιν οἱ συμπολίται ἡμῶν ἐγγραφόμενοι μέτοχοι ὅπως μέχρι σήμερον, ἀμφοτέροι δὲ, παλαιοὶ καὶ νέοι, νὰ καταθέτωσι τα-

κτικῶς εἰς λ/σμὸν τῶν μετοχῶν των, τὰ κεφάλαια τῆς ἐταιρίας θέλουν ὑπερβῆ τὰς 100,000 δραχ.

Ὁφείλομεν δὲ νὰ ἀναμνήσωμεν εἰς ὅλους τοὺς κυρίους μετόχους ὅτι ἡ πρόοδος τῆς ἐταιρίας μας δηλ. τὸ συμφέρον αὐτῶν ἐναπόκειται κατὰ μέγα μέρος εἰς αὐτούς. Ἡ ἐταιρία ἡμῶν, ὡς πᾶσα ἐπιχειρήσις, ἔχει τοὺς ἐναντιοφρονούντας εἴτε ἐκ πεποιθήσεων, εἴτε ἐκ συμφέροντος, εἴτε ἐξ ἄλλων λόγων, ἐπομένως ἔχει ἀνάγκη καὶ ἀποστόλων καὶ ὑπερασπιστῶν πανταχοῦ τῆς πόλεως, οἵτινες νὰ ἐρμηνεύωσιν εἰς πάντας τὰ προσγινόμενα ἐκ τῆς ἐταιρίας ταύτης ὠφελήματα εἰς τοὺς μετόχους, τὴν κατάστασιν αὐτῆς καὶ νὰ προτρέπωσι πάντας νὰ συμμετάσχωσιν αὐτῶν.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΥΤΗΣ.

Περὶ τὸ τέλος Μαΐου 1870 ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι τῆς ἐταιρίας ταύτης ἤτοι ἤρξαντο οἱ κύριοι μέτοχοι ἄλλοι μὲν καταβάλλοντες τὰς μετοχὰς των, ἄλλοι δὲ καταθέτοντες μικρὰ ποσὰ εἰς λογαριασμὸν τῶν μετοχῶν αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης μέχρι τῆς 28 φεβρουαρίου ε. ε. δηλαδή ἐν τῷ διαστήματι 9 μηνῶν παρέσχεν εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ εἰς τὰς ἄλλας ὑποθέσεις τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν εἰς δάνεια καὶ ἀνανεώσεις δανείων τὸ κεφάλαιον δραχμῶν 41,694 καὶ λεπτῶν 12.

Βεβαίως τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν εἶναι μέγα, ἀλλ' ἐὰν ἀναλογισθῶμεν τὸ βραχὺ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐταιρίας ταύτης διάστημα, ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸν σκοπὸν αὐτῆς, ὀφεί-

λομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν εἶναι ἀσήμαντος ἡ ὑπηρεσία αὕτη, ἐν τόπῳ μάλιστα ὅπου ἡ ἔλλειψις τῶν κεφαλαίων, ἐκ τῆς ἐλλείψεως πρὸ πάντων τῆς πίστεως προερχομένη, ἀφίνει τὴν ἐργασίαν ἀνευ κεφαλαίου καὶ ἐκθέτει τὸν πτωχὸν οἰκογενειάρχην καὶ πάντα τὸν ἐν προσκαίρῳ ἀνάγκη εὐρισκόμενον εἰς τοὺς ὄνυχας ὀλίγων τινῶν ἀνθρώπων.

Διὰ τῆς τακτικῆς δημοσιεύσεως, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ὅλων ἐν γένει τῶν πράξεων τῆς ἐταιρίας ταύτης καὶ τῆς καθημερινῆς αὐτῆς καταστάσεως, ἰδίως δὲ στατιστικῆς τῶν χορηγούμενων δανείων, τοῦ ποσοῦ, τῆς προθεσμίας, καὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν, θέλομεν κρατεῖ τοὺς συμπολίτας ἡμῶν ἐν γνώσει τῆς προόδου τῆς ἐταιρίας ταύτης, τῶν ἐλλείψεων αὐτῆς, τῶν ὠφελειῶν τὰς ὁποίας παρέχει εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐν ᾧ συνάμα θὰ περισωθῆ καὶ ἡ ἱστορία τῆς ἐταιρίας ταύτης ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της, καὶ θὰ διαφωτίξῃ τοὺς ἀναλαμβάνοντας τὴν ἰδρυσιν τοιούτων ἐταιριῶν, καὶ θὰ καθοδηγῇ τοὺς διευθύνοντας τὰς ἰδρυμένας ἵνα μιμῶνται τὰ ἐν ταύτῃ καλά, διαφυλάττωνται δὲ καὶ ἀπομακρύνωνται ἐξ ὧν ἡμεῖς ἐπλανήθημεν.

Αἱ 41,694 δρ. καὶ 12 λεπτὰ διετεθήσαν εἰς 225 δάνεια καὶ ἀνανεώσεις δανείων οὕτω:

Τὸν Ἰούνιον 1870	δάνεια	6
» Ἰούλιον	»	16
» Αὐγουστον	»	19
» Σεπτέμβριον	»	21
» Ὀκτώβριον	»	11
» Νοέμβριον	»	24
» Δεκέμβριον	»	46
» Ἰανουάριον 1871	»	31
» Φεβρουάριον	»	51

Τὸ ὅλον 225

Ἐκ τῶν 225 τούτων εἶναι:

Ἀπὸ δραχ.	10	μέχρις	25	δάνεια	12
»	»	»	»	»	32
»	»	»	»	»	60
»	»	»	»	»	43
»	»	»	»	»	40
»	»	»	»	»	21
»	»	»	»	»	12
»	»	»	»	»	2
»	»	»	»	»	2
»	»	»	»	»	—
»	»	»	»	»	1

Τὸ ὅλον 225

Τὰ 225 ταῦτα δάνεια καὶ αἱ ἀνανεώσεις δανείων ἐγένοντο εἰς 48 ἰδιαιτέρα ἐπαγγέλματα, ὑπαγόμενα εἰς ἕξ κατηγορίας, ἤτοι εἰς βιομηχάνους, ἐμπόρους, κτηματίας, ἐργάτας καὶ ὑπαλλήλους ἰδιωτικῶς, λογίους, στρατιωτικῶς καὶ ὑπαλλήλους δημοσίους.

Εἰς βιομηχάνους ἐδόθησαν δάνεια	86
» ἐμπόρους	» 63
» κτηματίας	» 5
» στρατιωτικ. (2/3 συνταξιούχ.)	32
» ὑπαλλήλους δημοσίους	7
» λογίους, διδασκάλους, διδασκαλίσσας	14
» ἐργάτας, ὑπαλλήλους καταστημάτων, ὑπηρέτας κλπ.	18

Τὸ ὅλον 225

Αἱ 41,694 δρ. καὶ λεπ. 12 ἐκυκλοφόρησαν κατὰ τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν:

Εἰς βιομηχάνους	12,104:60
» ἐμπόρους	13,243
» κτηματίας	3,083:94
» ἐργάτας καὶ ὑπαλλήλους ἰδιωτικῶς	3,670:30
» στρατιωτικῶς	7,547:28
» δημοσίους ὑπαλλήλους	1,080.
» λογίους, διδασκάλους διδασκαλίσσας)	965.

Τὸ ὅλον 41,694:12

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου βλέπομεν ὅτι κατὰ πρῶτον λόγον ἡ βιομηχανικὴ τάξις καὶ ἡ ἐμπορικὴ τῆς

πόλεως ἡμῶν ἔλαβον τὰ περισσώτερα δάνεια· δεύτερον οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ἰδίως οἱ στρατιωτικοὶ συνταξιούχοι, οἵτινες, οἰκογενειάρχαι κατὰ τὸ πλεῖστον, ὑπὸ μυρίων πιεζόμενοι ἀναγκῶν, προεπώλουν μέχρι τοῦδε τὰς συντάξεις αὐτῶν εἰς ἰδιώτας μετερχομένους τοὺς τοκιστὰς πληρώνοντες 5 ἢ 10 δραχ. εἰς τὰς 100 διὰ 15 ἡμέρας ἢ ἕνα μῆνα τὸ πολὺ ἤτοι ἐξοικονομοῦν τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας των πληρώνοντες τόκον 120 τοῖς 0]0 κατ' ἔτος, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν προαφαίρεσιν τοῦ τόκου, τὴν ἀναγκαστικὴν ἀγορὰν τροφίμων ἀντὶ μετρητῶν, ἐὰν ὁ τοκιστὴς ἦτο παντοπώλης.

Πρωτίστως ὁμως, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἡ ἐταιρία αὕτη συντρέχει εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανοῦ καὶ ἐμπορικῆς τάξεως, ἤτοι θέτει εἰς κυκλοφορίαν κεφάλαια παραγωγικὰ, τὰ ὁποία εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ὁ ἀχώριστος σύντροφος τῆς ἐργασίας, ἐφ' ἧς θεμελιούται ἡ εὐημερία τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας ὅλης. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ κύριος σκοπὸς τῶν Πιστωτικῶν Τραπεζῶν τοῦ Λαοῦ.

A. ΒΑΜΠΙΑΣ.

ΤΙΝΙ ΤΡΟΠῶ ΔΥΝΑΤΑΙ Ο ΕΡΓΑΤΗΣ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΝ ΘΕΣΙΝ ΤΟΥ.

Οὐδὲν συντείνει πλείοτερον νὰ διατηρῆ τὰς ἐργατικὰς τάξεις εἰς κατάστασιν κοινωνικῆς μειονεξίας, ὅσον ἡ ἐντελής ἔλλειψις πόρων· οὐδὲν ἤθελε συντελέσει πλείοτερον νὰ καταστήσῃ καλλιτέραν τὴν θέσιν τοῦ ἐργάτου, ἢ ἡ κατοχὴ μικροῦ κεφαλαίου, ἐξ ἑκατοντάδων τινῶν δραχμῶν, τὰς ὁποίας πᾶστις δύναται νὰ συναθροίσῃ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, λεπτόν ποδὸς λεπτόν.

Πολλάκις ὅμως τὴν σήμερον ἄμα νοήμων καὶ ἐνεργητικὸς ἐργάτης (ὅπως ὑπάρχουσι πολλοὶ τοιοῦτοι) συλλάβῃ τὴν ιδέαν ν' ἀναλάβῃ ἐπιχειρήσιν τινα δι' ἴδιον λογαριασμόν, ἀμέσως καὶ θαναύσως ἐμποδίζεται εἰς τὰ σχέδιά του, ὑπὸ τῆς σκληρᾶς καὶ θλιβερωτάτης σκέψεως, ὅτι ἤθελε χρειασθῆ ὀλίγα χρήματα, ἐν ᾧ αὐτὸς τίποτε δὲν ἔχει. Ἡ βιομηχανία ἐκείνη ἢ ὅποια τῶ προσμεριδία, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἰκανόν, τὸ ἐμπόριον ἐκείνο εἰς τὸ ὅποιον ἦτο βέβαιος ὅτι ἤθελεν ἐπιτύχει, — ἀνάγκη νὰ μὴ σκεφθῆ κἄν πλέον περὶ αὐτῶν. Ἡ περίστασις τῆς ὁποίας ἐμελλε νὰ ἐπωφεληθῆ διαφεύγει αὐτῶ, καὶ ἡ ἀθυμία τὸν καταλαμβάνει. Ἀρκεῖ νὰ ἐγερθῆ ζωηρά τις συζήτησις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κυρίου του, ἰδοὺ ἀποπέμπεται καὶ περιορίζεται, πρὸς σιγμὴν τοῦλάχιστον, εἰς ἀνεπαρκῆ βοηθήματα, ἅτινα δὲν θέλουσιν ἴσως ἐπιτρέψῃ αὐτῶ ν' ἀνακτήσῃ ποτὲ τὰ ἐνεχυριαζόμενα ἤδη πραγμάτα του, καὶ βεβαίως δὲν θὰ τὸν ἐμποδίσωσι νὰ καταχρεωθῆ εἰς τοὺς μικροεμπόρους.

Ἄλλ' οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ αἰτία τῆς διαβατικῆς ἀλλ' εὐτελοῦς στερήσεως, οὐδὲν εἶναι ἀθλιότερον, οὐδὲν σκληρότερον τῆς καταστάσεως ἐργάτου θεβαρυμένου ὑπὸ οἰκογενείας, καὶ ὅταν ἀκόμη ἔχη παρέλθῃ ἡ σιγμὴ τῆς μεγίστης στενοχωρίας ἢ ἐσχάτη δυστυχία ἄφῃσε τὰ ἑαυτῆς ἴχνη, ἐσφράρισε τὰ πάντα διὰ τοῦ εἰδεχθοῦς ἀπεικονίσματος τῆς. Ἐπομένως πόσα πράγματα πρέπει νὰ διορθωθῶσι! πόσα ἀντικείμενα ν' ἀντικατασταθῶσι! Τὰ ἐνδύματα ἐφθάρσαν· ἀλλὰ τί νὰ φροντίσῃ τις πρῶτον; Παντοῦ ὀφείλει ἔχει ἔλλειψιν πάντων· οἱ μικροεμπόροι ἐνεργοῦσι μεγάλας κρα-

τήσεις ἐπὶ τῶν ἡμερομισθίων, καὶ πωλοῦσιν αὐτῶ πᾶν τὸ χρειδῶδες ἀντὶ μεγάλου κέρδους, διὰ ν' ἀνακτήσωσι τὰς προκαταβολὰς τῶν ὀδυστυχῆς ἐργάτης, θαμνοθεῖς ὑπὸ τοῦ καμάτου, τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς πείνης, δὲν εἶναι πλέον ἄνθρωπος, εἶναι δούλος, ὃν ἄνευ θελήσεως.

Καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελε μάθει ὅτι ἡ δύνατο νὰ εὔρη που καλὰ ἡμερομισθία, ὅτι εἰς τὸ δεῖνα, ἢ δεῖνα μέρος οἱ ἐργάται ζητοῦνται καὶ πληρώνονται καλῶς, δὲν δύναται νὰ μεταβῆ ἐκεῖσε δι' ἔλλειψιν ὀλίγων τινῶν δραχμῶν.

Ὁ υἱὸς ἔχει καλλίστας φυσικὰς διαθέσεις διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς· διὰ μικρᾶς ἀναπτύξεως τῶν διαθέσεων τούτων ἤθελε διακριθῆ εἰς τὴν τέχνην του. Ἄλλ' ὄχι! Ἡ οἰκογένεια ἐξακολουθεῖ ἀυξάνουσα, ἢ δ' ἀνεχεῖά της εἶναι μεγάλη· τὸ δυστυχῆ παιδίον θυσιάζεται· ἀποστέλλεται ὅπως νέον ἀκόμη εἰς τὸ ἐργαστάσιον, τὸ θαναυσουργεῖον, τὰς σκληρὰς ἐργασίας τῶν χειρωνακτῶν, διὰ νὰ κερδίσῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον.

Εὐτυχῶς παρ' ἡμῖν, ἐν Ἑλλάδι, δὲν εἶναι πολυάριθμος ἡ τοιαύτη τάξις τῶν ἐργατῶν. Ὅπως ὅποτε ὅμως πολλοὶ εἶναι οἱ στερούμενοι οἰουδῆποτε κεφαλαίου. Ἄς τὸ εἰπωμεν λοιπὸν μετὰ παρρησίας· ὑπάρχει πράγματι τοιαύτη διαφορὰ μεταξὺ τοῦ μηδὲν ἀπολύτως ἔχειν καὶ τὸ ἐξουσιάζειν ὀλίγας ἑκατοντάδας δραχμῶν, οἷα μεταξὺ δουλείας καὶ ἐλευθερίας.

Εἰς τοῦτο λοιπὸν τὸ ἀποτέλεσμα, τὴν κατοχὴν κεφαλαίου τινὸς πρέπει νὰ τείνωσιν ἀδιαλείπτως αἱ προσπάθειαι τοῦ ἐργάτου, ἐὰν πράγματι καὶ σπουδαίως θέλῃ νὰ βελτιώσῃ τὴν κοινωνικὴν θέσιν του· καὶ ἀφεύκτως θέλει ἐπιτύχει εἰς τοῦ

το, ἐὰν συγκατατεθῇ ν' ἀπέχη γενναίως τῶν δαπανηρῶν καὶ βλαβερῶν ἐκείνων ἡδονῶν, εἰς τὰς ὁποίας δι' ἠθικὴν ἀδυναμίαν, ἀργίαν καὶ ἰδιοτροπίαν σπαταλᾷ καλὸν μέρος τῶν κερδῶν του.

Ἐὰν ὑπελόγιζε τις τὸ ποσὸν τῆς ἡσυχίας, τῆς ἀσφαλείας, τῶν ἠθικῶν εὐχαριστήσεων, τῆς εὐτυχίας τέλος, ὅπερ ἀντιπροσωπεύουσιν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ὄραι τῆς ἀργίας, τὰς ὁποίας διέρχεται τις εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα καὶ ἀλλαγῶν, μακρὰν τῆς γυναικὸς του, τῶν τέκνων του, τῆς οἰκίας του, μετὰ τοῦ πρώτου τυχόντος, οὐδέποτε πλέον ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ εἰσέλθῃ ἐκ νέου εἰς τὰ τοιαῦτα καταγῶγια τῆς διαφθορᾶς, καὶ ταχέως τὸ πτωχὸν βαλάντιόν του ἤθελε πληρωθῆ χρημάτων. Καθ' ἑβδομάδα ἤθελε φέρεи τὰ ἐξήκοντα λεπτά του εἰς τὴν Πιστωτικὴν Τράπεζαν τοῦ Λαοῦ, καὶ ἡμέραν τινὰ ἤθελε γαίρει ἰκανὴν πίστιν, ὅπως ἀναλάβῃ ὑπὸ καλοῦς ὄρους τὴν προσμεριδιῶσαν ἐκείνην βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅποιον ἦτο βέβαιος ὅτι ἤθελεν ἐπιτύχει, καὶ οὐτινος ἡ ιδέα ἐπλήρου ἄλλοτε λύπης τὴν καρδίαν του.

Ἰδοὺ πῶς ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ ἐργάτου νὰ βελτιώσῃ τὴν κοινωνικὴν θέσιν του.

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ]

ΑΡ. ΔΟΣΙΟΣ.

Ἡ ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ.

Καταπληκτικὸν ἀληθῶς φαινόμενον εἶναι εἰς ἔθνη ἢ δύνοντα ἢ μόλις πλαττόμενα ἢ μικρὰ εἰμαρμένη παντὸς μεγάλου καὶ ὠραίου σκοποῦ, ὁ μανιώδης διωγμὸς ὃν ὑφίσταται ἡ ἀρετὴ ἢ ἡ ζῶσα ἢ ἡ ἀληθὴς διάνοια, ἐνῶ σύννεφα, ἐν τῷ αὐτῷ δηλονότι

χρόνῳ, τοῦ οἰουδῆποτε τοιοῦτου ἔθνους ἄπαντες ἀναφωνοῦσιν εὐλαβῶς περὶ ἀρετῆς, νοῦς, τιμῆς, ἀληθείας. Ἐτόλμησέ τις ἐν τοιαύτῃ δυστήνῳ κοινωνίᾳ, παραπλανηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐκδηλουμένου ἀπάντων ἔρωτος δῆθεν πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀληθές ἢ ἐνδίδων εἰς ἰδίους γενναίους καὶ ἀληθῶς ἀνθρωπίνους παλμούς, ἐτόλμησε νὰ χωρήσῃ ἐν βῆμα ἐπὶ τὰ πρόσω; Ἰδοὺ ἀντὶ στεφάνων αἱ ὑβρεις, ἀντὶ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης πᾶσα πικρία καὶ πᾶς ἀγενής κατὰ τούτου ἀγῶν.

Καὶ ἵνα μὴ ἄλλα τε πολλὰ καὶ ποικίλα ὑπομνήσωμεν, τρανῶς καταδείκνυσι τὴν πένθημον ταύτην ἀλήθειαν ἢ ἐπὶ τῆς χριστιανικωτάτης ἀποπέρας τῆς τῶν Πρεσβυτέρων Συνάξεως ὅπως ἀπροσδόκητος καὶ εἰσέτι ἀπίθανος συμπεριφορὰ τῆς ἡμετέρας ἱερᾶς λεγομένης Συνόδου. Ἐν Ἀθήναις ἀπὸ βουλῆς πεφωτισμένης καὶ συνειδήσεως εὐαγγελικωτάτης, συνέστη πρὸ τίνος ἐταιρία τῶν ἐγγάμων ἱερῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Σύναξις τῶν πρεσβυτέρων*, σκοποῦσα τὸ μὲν τὴν κατὰ τὰς Κυριακὰς ἐν ταῖς ἐκκλησιαῖς θερησκευτικὴν εὐπαιδεύσιν τῶν παιδῶν διὰ διδασκῶν ποικίλων, εἰς τὰ λεγόμενα Κυριακὰ αὐτῆς Σχολεῖα, τὸ δὲ τὴν ἀνόρθωσιν ἐπὶ τὸ εὐπρεπέστερον τοῦ ἡμετέρου κοσμικοῦ κλήρου διὰ τῆς ἔμφρονος χρηματικῆς συνεισφορᾶς τῶν μελῶν τῆς Ἐταιρίας ἐπὶ ἐλπίδι συντάξεως. Τίνος ἀληθῶς εἰς τὸ βῆμα τοῦτα τῶν ἱερῶν, τίνος δὲν ἀνεσκήρτισεν ἡ καρδία ὅτι τὰ ἱερώτερον καὶ ἅμα νεκρικώτερον στοιχεῖον τοῦ ἔθνους τοῦτο, οἱ ἱερεῖς, ἤθελον ἐπὶ τέλους γείνην πράγματι οἱ ἀληθεῖς ἀπόστολοι τῶν φώτων τοῦ χριστιανισμοῦ, ἤθελον ἀπὸ τῆς τυπικῆς καὶ ἀπύρου πλέον ἀναφωνήσεως τύπων τινῶν τῆς ἱερᾶς λειτουργίας ἀναλάβῃ ἡρέμα καὶ ἀγίως τὴν ἠθικὴν κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν τῆς ἀπαλοτάτης καὶ ἀγνωστάτης ἡλικίας, ἧς τὴν καθόλου ἠθικὴν μόρφωσιν τοσοῦτον, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, παρημέλησαν ἐν Ἑλλάδι σήμερον καὶ ἄργοντες καὶ διδάσκαλοι καὶ γονεῖς; Τίνος φ-

λοχρίστου και φιλοπολίτιδος ἀνδρός ἡ καρδιά δὲν ἀνέπνευσε εὐφροσύνως ὅτι μετ' ὄλιγον ὁ ἄμισθος ἡμῶν κληρὸς διὰ τῶν ἰδίων του χειρῶν καὶ προβλέψεων ἠδύνατο νὰ ῥάψῃ τὰ τῶς συρόμενα κατὰ γῆς ῥάκη του, ἀμα δὲ καὶ μορφωθῆ πλειότερον καὶ παραιτηθῆ ἐνταυτῷ χαμηρῶν τινῶν ἄλλων καὶ ὅπως ἀπρεπῶν εἰς τὸ θεῖον σχῆμα ἐπαιτειῶν; Οὐδενὸς βεβαίως, οὐδενός. Ἐντεῦθεν δὲ ὄχι μόνον πλείστα ἐπίτιμα μέλη ἔσπευσαν ἀπανταχῶθεν τῆς γῆς νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὴν σεμνὴν καὶ ἀγίαν ἐταιρίαν ταύτην, κατατιθέμενα ἀσμένως τὸν ὄβολόν των καὶ ἀναμένοντα μυριοπλάσιον τὴν ἀμοιβὴν εἰς τὰ στήθη τῶν τέκνων των, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἱεράς λεγομένης Συνόδου τὰ σπλάγγνα συνεκινήθησαν καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1050 π. ε. ἐγκυκλίου τῆς ἐνέκρινε τὸ καταστατικὸν τῆς ἐταιρίας, ὅπου ἡ ἱερά Σύνοδος σὺν ἄλλοις ὑπὲρ τὸ μάννα τοῦ οὐρανοῦ γλυκυτέροις λόγοις ὁμολογεῖ ὅτι: «δέεται πρὸς τὸν Ὑψίστον ἵνα εὐδώσῃ τὸ ἔργον τοῦτο πρὸς ὃ ἀτενίζουσιν αἱ ἐλπίδες τῆς πατρίδος κτλ. κτλ.»

Ἐν τούτοις καθάρματ' ἐξ ἐκείνων ἀτίνα συνενοῦσι πρὸς τὴν παραφροσύνην ἀντίκουστον κυνὸς θρασύτητα καὶ ἀναίδειαν, βυζαντινὸς τις τύπος βδελυροῦ καὶ μηχανορράφου καλογήρου, μόλις ἐνωτισθεὶς τὴν εὐσεβῆ καὶ φιλόφρονον ἐταιρίαν τῶν Πρεσβυτέρων, παραιτεῖ τὴν αἰγίδα ἢ λεοντῆν τοῦ τοσοῦτον ἀγαστοῦ καὶ ὡς μὴ ὤφειλε φιληθέντος Λυκούργου Λογοθέτου τῆς Σύρου ὑφ' ἣν ἐνείδρευεν, ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήνας, συσπειροῦ περὶ ἑαυτὸν κόμμα τι καλογήρων ὑπὸ παντοίων μιαρῶν παθῶν ἐλαυνομένων κατὰ τῆς χρηστῆς Συνάξεως τῶν Πρεσβυτέρων, παραπειθεὶ διὰ ποίων, ὁ Θεὸς οἶδε, παραστάσεων μασσονικῶν λεσχῶν καὶ λουθηροκαθιλικῶν συνόδων τὸν ἀγαθὸν Μητροπολίτην, οὗτος δὲ ἀφιέμενος ὡς ἔρημον καὶ ἀτερμάτιστον σκάφος, ἀνευ δηλονότι ψυχῆς καὶ βουλῆσεως, εἰς τὴν λύσαν τῶν περὶ τὸ

θεοστυγῆς καθάρμα καλογήρων, ἐκδιδῶσι σήμερον ἐγκύκλιον ἥτις μονοῦ ἀναθεματίζει τὴν Συναξίν τῶν Πρεσβυτέρων, ἀνευ τινὸς ῥητῆς καὶ ἐνθέμου κατηγορίας κηρύσσει τὴν εὐαγῆ ἐταιρίαν ὡς λαοφθόρον, ἀντικανονικὴν, ἔκνομον καὶ ἀπόκρουρον, συνεπῶς δὲ, ἐπὶ ἀπειλῇ τῶν νόμων τῆς πολιτείας καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων, ἄκυρον καὶ μὴ οὖσαν!

Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη ἢ μᾶλλον ἀποτρόπαιος ἐγκύκλιος τῆς ἱεράς Συνόδου θὰ ἐφραίνετο εἰς πάντας ὡς ἔργον ἡλιθίου τινὸς ἢ κακίστου ἀν μὴ ἔφερε τὴν ὑπογραφήν τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ πῶς, πρὸς Θεοῦ, νὰ ὑπολάβῃ τις ὅτι δυνατὸν ἐν τῇ ἱερᾷ συνόδῳ νὰ συμβαίνει ὅ, τι συμβαίνει τοσοῦτον παρὰ πᾶσαν θέμιν καὶ ἐλεεινότητα εἰς μόνον περίπου τοὺς ἐξηχρεωμένους πολιτικούς κύκλους, δηλονότι πᾶσα ῥαδιουργία καὶ συκοφαντία πρὸς ἐκδικήσιν παθῶν ἀνέρων; Διότι ἀπορεῖ τις ἀληθῶς τίσι ποτὲ πειθομένη λόγοις ἡ Σύνοδος καταδικάζει καὶ ἀποδιοπομπεῖται τὴν Συναξίν τῶν Πρεσβυτέρων, ἀφοῦ χθὲς ἔτι κηλόγησεν ἐν ἀνεκλαλήτῳ ἀγαλλιάσει αὐτὴν, ἀφοῦ παρεδέχθη καὶ ἐπεκύρωσε τὸ ὑποβληθὲν αὐτῇ καταστατικὸν τῆς Συνάξεως, ἀφοῦ ἡ ἐταιρία αὕτη συνιστάται κυρίως καὶ διευθύνεται ἀπὸ μέλη πιστὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ λειτουργοὺς αὐτῆς, οὐχὶ δ' ἀπὸ ξένους ἢ λαϊκοὺς μεταπηδῶντας παρανόμως καὶ ἀντικανονικῶς εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ἱερέων καὶ εἰς τοὺς ναοὺς τοῦ Ὑψίστου, ἀφοῦ ἐν τῇ κατὰ τῆς Συνάξεως ἐγκυκλίῳ ταύτῃ τῆς Συνόδου οὐδεὶς φέρεται σπουδαῖος καὶ σαφοῦς κατηγορίας λόγος, ἀλλ' ἄοριστοι μομφαὶ καὶ προφητικοὶ τρόμοι καὶ, τὸ σκληρότερον ὅλων καὶ ἀδικώτερον δι' ἐγγραφῆ τῆς ἱεράς λεγομένης Συνόδου, ἐπίτηδες μέχρι γελοίου διαστροφή τῶν ὁμολογιῶν τοῦ καταστατικοῦ τῆς Συνάξεως τῶν Πρεσβυτέρων. Ἴνα δὲ καταφανῆ τοῦτο ὅπόσον εἶναι ἀληθές, ὅτι δηλαδὴ ὅποσον καὶ ὅπόσον πνεῦμα διαστροφῆς τῶν

πραγμάτων ὠδήγησε τὴν κατὰ τῶν Πρεσβυτέρων ἀπόφασιν τῆς Συνόδου, ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν μόνον τοδε: ἐν τῷ ἄρθρῳ 14 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Συνάξεως τῶν Πρεσβυτέρων προκειμένου περὶ τῆς συνῆδᾶ πρὸς τὰς πιθανότητας τῆς διαρκείας τοῦ εἴου παρ' ἡμῖν, τὴν ἐπιστροφήν τυχόν ἐταιρικῆς καταθέσεως, τοὺς τοιοῦτους ἢ τοιοῦτους τόκους κλπ. εὐρῆσιν τῆς ὅσον οἶόν τε ἀκριβεστέρας κλίμακος τῶν συντάξεων, ἢ ἐταιρία σοφῶς προνοοῦσα ἐπιφυλάσσεται ἵνα ἐντὸς τῆς πρώτης δεκαετίας τὸ λεπτότατον καὶ βαθύτατον τοῦτο ζήτημα τοῦ ὑπολογισμοῦ ἀναθεωρηθῆ ὑπὸ ἐιδικῶν ἐν Λονδίῳ μαθηματικῶν ἐν τούτοις ἐν τῇ σφωτάτῃ ταύτῃ προνοία τῆς ἐταιρίας ποῖαν νομίζετε πέτραν σκανδάλου καὶ μυστηριώδη σκοπὸν εὑρεν ἢ ἱερά Σύνοδος; Ὅτι, πρὸς τοὺς μυρίαὶς ἄλλοις, λέγει ἡ καταδικαστικὴ ἐγκύκλιος τῆς Συνόδου, ἡ Ἐταιρία αὕτη ἐπιφυλάσσεται νὰ τακτοποιῇ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἐν Λονδίῳ...

Ὅταν αἱ ἀρχαὶ ἐνὸς ἔθνους χροῦμεναι αὐθαίρετως πάντῃ, ἀπὸ λόγους μικροὺς βεβαίως καὶ κακίους, τοὺς ἱεροὺς δικαιομασιν ἀπερ ἀπένεμεν αὐταῖς ἢ πίστις καὶ ἡ ἀγαθὴ ἐλπὶς τῆς πατρίδος καταστρέφωσι καθιδρύματα τοσοῦτον ἱερά καὶ σωτήρια, ἐνεκα λόγων ἀληθῶς ἀχρῆτων καὶ ἀνδῶν, μένει τις ἐπὶ μακρὸν ἀπορῶν τί νὰ σκεφθῆ, ἢ δ' ἀγανάκτησι; φέρεσι εἰς τὰ χεῖλη του ἕνα μόρον λόγον πρὸς τὰς ἀρχάς ἐκεῖνας: αἰσχος!

Σ. Ν. Β.

ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΥ.

Τ π ὁ
ΕΛΜΟΝΔΟΥ ΑΒΟΥ.

Εἰσαγωγή.

Πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν ἤλθον εἰς ἀλληλογραφίαν ἐκ τύχης μετὰ τινῶν ἐργατῶν παρισινῶν. Οὐδένα ἐγνώρισα προσωπικῶς ἀλλὰ μοι ἔγραψαν καὶ ἐγὼ τοῖς ἀπήντησα δι' ἐπιστολῆς μακρᾶς ἥτις ἐκυκλοφόρησεν εἰς τὰ ἐργαστάσια. ἔπειτα εἰς ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἐφραίνετο ἐξασκῶν ὑπεροχὴν τινα ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐκ τῆς δεξιότητος καὶ τῶν γνώσεών του, μοι ἀπέτεινε τὴν ἐξῆς περίπου πρότασιν:

«Θέλετε νὰ συνδέσητε μεθ' ἡμῶν φιλίαν ἀσφαλῆ καὶ διαρκῆ; Κάμετέ μας μίαν ὑπηρεσίαν τὴν ὁποῖαν οὔτε οἱ ῥήτορες μας, οὔτε οἱ διάσημοι δημοσιογράφοι μας ἐσχέφθησαν ποτὲ νὰ μᾶς προσφέρωσι. Δημοσιεύσατε ἐν μικρὸν βιβλίον τὸ ὅποῖον νὰ μᾶς διδάσκῃ, κατὰ τινὰς ὥρας ἀναγνώσεως, πᾶν ὅ, τι μᾶς εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωρίζωμεν.

«Δὲν σᾶς ζητοῦμεν διὰ τούτου περίληψιν τῆς παγκοσμίου ἐπιστήμης. Διότι ὑπάρχουν τόσα πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ τὰ ὅποια δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουσιν! Ἀλλ' ὁ κοινὸς νοῦς μᾶς λέγει ὅτι ἄνθρωπος μὲ καλὴν θέλησιν ἠδύνατο, μὲ μικρὰν προσπάθειαν, νὰ περιλάβῃ ἐντὸς διακοσίων ἢ τριακοσίων σελίδων πάσας τὰς πρακτικὰς ἀληθείας τὰς ὁποίας ἔχομεν ἀνάγκην νὰ γινώσκωμεν.

«Ἡ κατάστασις μας δὲν εἶναι εὐάρεστος, καὶ τὸ χεῖριστον, τίποτε δὲν μᾶς κάμνει νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι

θά καλλιτερεύση, διὰ τὰ τέκνα μας ἢ τοὺς ἐγγόνους μας.

«Υπέστημεν πολλές δοκιμασίας ἐκ διαφόρων θεωριῶν ἄλλ' ἢ ἐκ τῶν κοινωνικῶν ἐπαναστάσεων πείρα ἐδίδαξεν εἰς πάντας ἡμᾶς τί κοστίζει μία ὀχλαγωγία, καὶ ὅτι αἱ ἀπερισκεψίαι αὐταὶ πληρώνονται κατὰ πρῶτον καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν πτωχῶν.

«Μᾶς εἶπον ἀκολούθως ὅτι ἡ θεραπεία ὄλων τῶν δεινῶν ἡμῶν ἔκειτο ἐν τῷ εἰρηρικῷ συνεταρισμῷ, κατὰ τὸν ἀγγλικὸν τρόπον ἡ θεραπεία αὕτη εἶναι ἄλλη δοκιμασία· τινὲς προστρέχουσιν εἰς αὐτήν, ἄλλοι ὄχι.

«Ἀνθρωποὶ τινες πεφωτισμένοι, καὶ ὑπάρχουσι μετὰ τῶν ἡμῶν πλειότεροι ἢ ὅσοι πιστεύεται, βεβαιοῦσιν ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὴν τεχνητὴν ὑψωσιν τῶν ἡμερομισθίων διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν δαπανῶν. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡμεῖς πληρώνομεν τὰ πάντα εἰς μεγαλύτεραν τιμὴν παρὰ οἱ πλούσιοι, διότι ἡμεῖς ἀγοράζομεν λιανικῶς καὶ τὰ τρόφιμα φθάνουσι μέχρις ἡμῶν διὰ μακρᾶς σειρᾶς μεταπρατῶν.

«Δὲν ὑπάρχει μέσον νὰ λειψῶσιν οἱ μεταπραταί; Ἀρὰ γε ἑκατὸν ἐργάται συνεταριζόμενοι ἵνα προμηθεύωνται τὰ εἰς ἑαυτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας τῶν τρόφιμα δὲν ἀντιπροσωπεύουσι, πάντες ὁμοῦ, τὴν οἰκίαν ἐνδὸς πλουσίου; Οἱ στρατιῶται, συνεταῖροι ὑπὸ τὴν σημαίαν, δαπανῶσιν ὀλιγώτερον τοῦ ἐνδὸς φράγκου καθ' ἑκάστην, καὶ ζῶσι καλῶς.

«Ἐὰν ἡ ἐνωσις δύναται νὰ συντελέσῃ τοιαῦτα θαύματα, θέλει κά-

μεὶ καὶ ἄλλα· τὸ κεφάλαιον μᾶς ἐπιβάλλει τοὺς νόμους του, καὶ μᾶς λέγουσιν ὅτι θέλει βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν μέχρι συντελείας τῶν αἰῶνων. Ἀλλὰ διὰ τῆς συναθροίσεως καθ' ἑκάστην μιᾶς δεκάρας, ἄρα γε δὲν θέλομεν φθάσει, πάντες ὁμοῦ, νὰ σχηματίσωμεν ἐν κεφάλαιον; Καὶ ἀφοῦ γεννηθῆ τὸ κεφάλαιον, δὲν θά εἴμεθα εἰς κατάστασιν νὰ ἐργαζώμεθα διὰ λογαριασμὸν μας, χωρὶς νὰ μοιράζωμεν τὰ κέρδη μὲ ἄλλον τινά;

«Φρονεῖτε ὅτι εἴκοσιν ἐργάται, γινώσκοντες πάντες τὸ ἔργον τῶν, δὲν ἀποτελοῦσιν ἕνα ἐργοσασιάρχην;

«Τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι πᾶσα δοκιμὴ κοστίζει ἀκριβὰ, πρὸ πάντων ὅτε πρέπει νὰ βαδίξῃ τις ψηλαφῶν, ἐπὶ μὴ χαραγμένης ὁδοῦ. Ἡ ἀμάθειά μας μᾶς δένει χεῖρας καὶ πόδας.

«Δὲν ὑπάρχει ἐπιστήμη τις τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας; Διατί δὲν μᾶς ἐδίδαξαν αὐτὴν ποτέ; Τὴν γνωρίζετε; Δύνασθε νὰ μᾶς τὴν διδάξετε; Δὲν ἀπαιτῶμεν πραγματεῖαν ἐπιστημονικὴν, ἀλλ' ὥρας τινὰς οἰκιακῆς συνδιαλέξεως περὶ πλούτου, περὶ κεφαλαίου, περὶ εἰσοδήματος, περὶ ἐργασίας, περὶ ἡμερομισθίου, περὶ παραγωγῆς, περὶ φόρου, περὶ νομίσματος, καὶ περὶ ἄλλων τινῶν τοιούτων, περὶ τῶν ἐπιούων καθ' ἑκάστην μᾶς ὁμιλοῦσιν, ἀλλὰ ποτέ μὲν διὰ νὰ μᾶς ἀποθάρρύνωσι, ποτέ δὲ διὰ νὰ μᾶς ἐξαπατήσωσιν, ἀλλ' οὐδέποτε διὰ νὰ μᾶς τὰς ἐξηγήσωσι καὶ νὰ τὰς καθαρῶσι παντὸς ἀμφιβόλου.»

Ἀπεκρίθη εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν μου ὅτι ἐδεχόμεν τὴν πρότασίν του, καὶ ἐσκέφθη ὅτι ἡ ἀπλή αὕτη συγγραφή, χωρὶς νὰ περιέχῃ νέας ἰδέας, ἡδύνατο νὰ γίνῃ ὠφέλιμος

καὶ εἰς ἄλλους συμπολίτας μου ἐκτὸς τῶν ἐργατῶν τῶν Παρισίων (1).

ΕΛΛ. ΠΙΣΤ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΑΥΤΗΣ.

Εἰς δύο συνεχῆ φύλλα, τῆς 4 καὶ 5 ἐσταμένον, τῆς ἐφημερίδος «Ἀυγῆς», ἐδημοσιεύθη ἄρθρον, ἀνεῦ ὑπογραφῆς, ἀλλ' ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Α καὶ Β, δι' οὗ ὁ γράψας προσπαθεῖ νὰ διασαλέψῃ τὴν καθ' ἑκάστην παρυσιαζομένην ὑπόληψιν καὶ πίστιν τῆς Ἐταιρίας ταύτης, μεμφομένης ἄνευ τοῦ διοικητικοῦ αὐτῆς συμβουλίου ταῦτα:

Α') Ὅτι, ἐνῶ ἐν τῷ 25 ἄρθρῳ τοῦ Καταστατικοῦ κέρδη τῆς Ἐταιρίας εἶναι οἱ λαμβανόμενοι τόκοι καὶ ἡ προμήθεια 1/4 τοῖς 100, προμήθεια, ὡς φαίνεται, δὲν ἔτυχε νὰ ληφθῆ καθόλου.

Β') Ὅτι, ἐνῶ κατὰ τὸ ἴδιον ἄρθρον, πρέπει ν' ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τὰ κέρδη τῆς Ἐταιρίας αἱ τόκοι τῶν ξένων κεφαλαίων, περὶ τῶν τόκων τούτων οὐδὲν γίνεται

(1) Σ. Μ. Ἐπειδὴ τοῦ Βιβλίου τούτου θέλομεν μεταφράσει τὰ κυριώτερα κεφάλαια, ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ προτάξωμεν, συνετημένον, τὸν πρόλογον τοῦ συγγραφέως, δι' οὗ καταφαίνονται τινὰ τὰ ἐπασχολοῦντα τὸν ἐργατικὸν τῆς Εὐρώπης κόσμον ζητήματα, καὶ πόσον ἔτι ἐκεῖ, ὅπου πληθὺς οἰκονομολογικῶν συγγραμμάτων ὑπάρχουσιν, αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην βιβλίων συντόμων καὶ ἀπλῶν, περὶ συνεταρισμῶν, παραγωγῆς, ἀποταμιεύσεως, κεφαλαίου κ.λ. τὰ ὅποια νὰ χρησιμεύωσιν ὡς ὁδηγοὶ εἰς τοὺς προσπαθοῦντας νὰ καλλιτερεύσωσι τὴν θέσιν των. Τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν εἶναι γεγραμμένον ἀπὸ εἰδικοῦ οἰκονομολόγου, ἀλλ' οὐχ ἥτον ἐκθέτει μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας καὶ σαφηνείας ἀνεῦ ἐπιστημονικῶν ὄρων καὶ θεωριῶν ὅσα ἐνόμισε καλὸν νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν αὐτῷ, ὥστε διὰ τοὺς συμπολίτας ἡμῶν τοὺς στερομένους παντὸς οἰουδήποτε τοιούτου βιβλίου εἶναι πολῦτιμον ἀπόκτημα.

λόγος, οὐδ' ἀναφέρεται ἐπὶ πόσον καιρὸν τὸ Συμβούλιον ἐδάνειστα τὰς δραχμὰς ταύτας, ἐνῶ τὸ Καταστατικὸν διατάττει νὰ ἦναι ὠρισμένα ἡ προθεσμία.

Γ') Ὅτι ἐδαπάνησεν εἰς ἔξοδα διοικήσεως ὑπὲρ τὰ ὠρισμένα.

Δ') Ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς ἐγκυκλοστασίας δὲν ἐγένοντο σύμφωνα πρὸς τὰς ἀναπορεύτους δαπάνας τῆς Ἐταιρίας καὶ

Ε') Ὅτι τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἠκολούθησε σύστημα αὐθαρεσίας καὶ περιφρονήσεως πρὸς τοὺς μετόχους, δεχθὲν κακῆς πίστεως κ.τ.λ.

Ἐπειδὴ ἀφείλομεν εὐθίμως πρὸς τοὺς συνεταίρους ἡμῶν, ἀναθέντας ἡμῖν τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν ὑπερᾶσπισιν τῶν συμφερόντων τῆς Ἐταιρίας, διὰ δὲ τῶν ἀνωτέρων καθ' ἡμῶν μαρῶν δυνατόν τὰ συμφέροντα τῆς Ἐταιρίας νὰ πάθωσι, κλονισθῶσιν, τῆς πρὸς αὐτὴν ὑπόληψης τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν, θεωροῦμεν ὑπὸ τοῦ καθήκοντος ἐπιβαλλόμενον ἡμῖν ν' ἀπκητήσωμεν δημοσίᾳ, εἰς τὰς δημοσίᾳ καθ' ἡμῶν ἀπευθυνθείσας αἰτιάσεις. Καί,

α) Ἐν τῷ 17 ἄρθρῳ τοῦ Καταστατικοῦ ἡ προμήθεια ὀρίζεται εἰς 1/2 τοῖς 100, καὶ οὐχὶ εἰς 1/4 β) οὐδὲν ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ ὀρίζει τὸν χωρισμὸν τῆς προμηθείας ἀπὸ τοῦ τόκου ἐν τῷ ἰσολογισμῷ.

Ὁ ἀρθρογράφος ἐπαμένως ἀνέγραψεν, ἐν τῇ κατηγορίᾳ αὐτοῦ, ἄρθρον, μὴ ὑπάρχον ἐν τῷ Καταστατικῷ, καὶ ὑπεδίδασκε τὴν προμήθειαν κατὰ 1/4 τοῖς 100, ἀγνωστον διὰ τινὰ λόγον.

Οὐδὲν ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ ὀρίζει τὴν διακρίσιν τῆς προμηθείας ἀπὸ τῶν τόκων διότι τοῦτο γίνεται μόνον, ὅταν ἐκ τῆς προμηθείας θεραπεύωνται εἰδικαί Ἐταιρίας τινὸς ἀνάγκαι π.χ. ἐὰν ἡ Ἐταιρία ἡμῶν ἐδάνειζε πρὸς 12 τοῖς 100, ἐλάμβανε δὲ καὶ 6 τοῖς 100 ἐπὶ πλέον τακτικῶς, ἢ καὶ εἰς ὠρισμένους περιστάσεις, ἀλλὰ τὸ 6 τοῖς 100 τοῦτο ὠρεῖς δι' ἔξοδα διαχειρίσεως, ἢ πρὸς αὐτήν τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ἢ πρὸς ἄλλην τινὰ ἀνάγκην, τότε ὠρεῖτε νὰ ἐγγράφηται κεραιστικῶς ἵνα μὴ ἀδικηθῇ ἡ δικαιοῦχος μερῆς. Εὐτυχῶς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐταιρίᾳ οὐδὲν ἀρχεῖ. Τὸ 1/2 τοῖς 100 δὲ, ὅπου ἡ Ἐταιρία ἡμῶν λαμβάνει, δι' οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ἀνάγκην χρησιμεύει.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν εὐκολιῶν, ἃς ἡ Ἐταιρεία παρέχει, πάντες σχεδὸν οἱ μέτοχοι ἔχουσιν ἴσα περίπου δικαιώματα καὶ ἀλλοδιαδόχως δικαιούνται νὰ μεταλάβωσιν αὐτῶν, ὁ δὲ δανειζόμενος καὶ μὴ ἐξοφλῶν τὸ δάνειόν του, κατὰ τὴν λήξιν του, στερεῖ τὸν τρόπον τινὰ καὶ ζημιῶν ἄλλον συνέταρον, ὅστις ἤθελε λάβει τὸ κεφάλαιον τοῦτο καὶ τὸ μεταχειρισθῆ ὁμοίως εἰς τὸ ἐμπόριον ἢ εἰς τὴν βιομηχανίαν του, διὰ τοῦτο πληροῦναι, κατὰ τὴν ἀνανέωσιν, τὸ 1)2 τοῦτο τοῖς 100, ἐκ τοῦ ὁποίου ὠφελείται μικρὸν ὁπωσδήποτε ὁ ἄλλος ἀδικούμενος μέτοχος. Ὁμοίως θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ φαινηται χωριστὰ ἢ προμηθεῖα καὶ χωριστὰ οἱ τόκοι, ἐὰν ἡ Ἐταιρεία ἡμῶν εἴχεν ἔργον νὰ εὕρισκῃ κεφάλαια, τὰ ὅποια νὰ μεταδανείζῃ μὲ ὅσον τόκον τὰ εὕρισκῃ, ἀλλὰ λαμβάνουσα προμηθεῖαν 6 τοῖς 100. Ἐπειδὴ ὅμως δανείζεται μὲν ζένα κεφάλαια μὲ συμφέροντα, ἀλλὰ διάφορον ἐκάστοτε τόκον, δανείζει δὲ πάντοτε ὠρισμένως πρὸς 12 τοῖς 100, ἀκολουθοῦσα, κατὰ τοῦτο, τὰς πλείστας καὶ καλλίστας τῶν ἐν Γερμανίᾳ Πιστωτικῶν Τραπεζῶν τοῦ Λαοῦ, αἵτινες ἤνωσαν τὴν προμηθεῖαν καὶ τοὺς τόκους εἰς ἓνα ὠρισμένον τόκον, ἀνάλογον πρὸς τὴν εὐημερίαν αὐτῶν καὶ αὐξομενούμενον κατὰ τὰς περιστάσεις, διὰ τοῦτο δὲν ὑρίσταντο ἢ ἀνάγκη τοῦ χωρισμοῦ τῆς προμηθεῖας καὶ τῶν τόκων, ἐν τῷ ἰσολογισμῷ, καὶ οὐχὶ διότι προμηθεῖα δὲν ἐλήφθη.

β.) Εἰς οὐδὲν ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Καταστατικοῦ ὀρίζεται, ὅτι ἐν τῷ ἰσολογισμῷ, ἢ ἐν τῇ λογοδοσίᾳ, πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τὸν Συμβούλιον εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν διὰ πόσον χρόνον συνωμολόγησεν ἕλαστον δάνειον.

Τὸ ἄρθρον 14, §§ β καὶ γ, ὀρίζει ἀληθῶς, ὅτι ἡ Ἐταιρεία συνωμολογεῖ μὲ τρίτους δάνεια ἐπὶ τόκῳ καὶ προθεσμίᾳ ὠρισμένῃ, ἀδέχεται παρακαταθέσεις χρημάτων, ἐπὶ τόκῳ ἢ ἀνευ τόκου ἐπὶ ὠρισμένῳ χρόνῳ, ἀλλὰ διὰ τούτου καθοδηγοῦνται ἀπλῶς οἱ διευθύνοντες, ἵνα μήποτε δεχθῶσιν ἐπ' ἀορίστῳ χρόνῳ δάνεια, ἢ παρακαταθέσεις, ἢ με ἀνοικτὸν λογαριασμόν, καὶ ἡ Ἐταιρεία δὲν εὕρεθῃ τυχὸν ποτὲ εἰς θέσιν νὰ ἐπιστρέψῃ ταῦτα, ἐν ἡμέρᾳ αἰφνιδίως ἤθελον τῇ ζητηθῆ. Ἡ δὲ προνοητικὴ διάταξις αὕτη τοῦ Καταστα-

τικοῦ εἶναι μία ἐκ τῶν σπουδαιότερων ὀδηγιῶν, ἃς ὁ Σουλτσε-Δέλιτς ἀναγράφει πρὸς τοὺς ἰδρύοντας καὶ διευθύνοντας ἐν Γερμανίᾳ Πιστωτικὰς Τραπεζὰς τοῦ Λαοῦ, συμβουλευὼν μάλιστα, ἵνα αἱ προθεσμιαὶ ὧσιν ὅσον τὸ δυνατὸν μακρότερα. Ἐὰν λοιπὸν ὁ γράψας τὸ ἄρθρον ἐν τῇ «Αὐγῇ» ἐμελέτα τὰ περὶ τῶν Τραπεζῶν αὐτῶν, δὲν ἤθελε διαστρέψει τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Καταστατικοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν μετὰ προσοχῆς ἀνεγίνωσκε τὸ 16 ἄρθρον: «ἡ Ἐταιρεία δανείζει βραχυπρόθεσμα δάνεια μέχρι πρῶτων μηνῶν, ἐπὶ ὠρισμένῃ προθεσμίᾳ,» ἤθελε κάλλιον κατανοήσει, ὅτι ἡ Ἐταιρεία ἡμῶν, ὅπως, οὔτε δανείζεται, οὔτω οὐδὲ δανείζει ἐπ' ἀορίστῳ χρόνῳ, ἢ ἐπ' ἀνοικτῷ λογαριασμῷ, ἀλλὰ διὰ 2, διὰ 5, διὰ 10 ἡμέρας, διὰ 3 μῆνας ὠρισμένως. Πιθανὸν ὅμως καὶ ἐκ τούτου νὰ ἐξαγάγῃ ὁ γράψας τὴν διατριβὴν ἐν τῇ «Αὐγῇ,» ὅτι τὸ Συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν Συνέλευσιν διὰ πόσον χρόνον ἐδανείσθη ἕκαστος μέτοχος.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ κατηγορίᾳ ὑπάρχει καὶ τις ἄλλη, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἐσημειώθησαν ἐν τῷ ἰσολογισμῷ οἱ πληρωθέντες τόκοι πρὸς τοὺς δανειστὰς. Δὲν ἐσημειώθησαν τόκοι, διότι δὲν εἴχον πληρωθῆ ἔτι. Ἐὰν δὲ εἴχον πληρωθῆ καὶ δὲν ἐσημειώθησαν, βεβαίως θὰ ἐνοηθῆ ὁ γράψας τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο, ὅτι δὲν ἐζημιώθησαν ἐκ τούτου οἱ μέτοχοι, ἀλλ' οἱ καταρτίσαντες τὸν ἰσολογισμόν. Ἡ δύνατο δὲ ὁπωσδήποτε ὁ γράψας τὴν διατριβὴν, πρὶν ἢ κατηγορήσῃ τῆς ἡμῶν τὴν ἑλλειψίν ταύτην, νὰ ἐρωτήσῃ τὸν πρῶτον παρατυχόντα ἐμπόρον, ἐὰν σημειώσῃ, ἐν τοῖς καταστήμασι του, ὡς πληρωθέντα ὅσα δὲν ἐπλήρωσε.

γ.) Αἱ πιστωτικαὶ Τραπεζαὶ εἶναι καθιδρύματα ὅλως ἰδιόρρυθμα, χριζήοντα ἰδιαιτέρας μελέτης. Εἰς πάσας τὰς μετοχικὰς Ἐταιρίας διακρίνεται τὸ ἑταιρικὸν αὐτῶν κεφάλαιον εἰς ἴσας μερίδας, καὶ ἐξ αὐτῶν λαμβάνει ὁ βουλόμενος ὅσας θέλει οὐδὲν λεπτόν καταβάλλει οὐδεὶς ἄνω τοῦ ὀρισθέντος ἀνατίμου τῆς μερίδος ἢ μετοχῆς ταύτης. Εἰς τὰς Πιστωτικὰς Τραπεζὰς ὅμως τοῦ Λαοῦ, ἐκτὸς τοῦ ἀντιτίμου τῆς μετοχῆς, ἢν ἕκαστος ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ, ἢ νὰ συμπληρώσῃ, ὑποχρεοῦνται νὰ πληρώσῃ καὶ δικαιώματι εἰσόδου, ἅμα τῇ ἐγγραφῇ του ὡς

μετόχου. Πρὸς τίνα σκοπὸν δέ; Διότι εἰς τὰς ἄλλας Τραπεζὰς ἢ Ἐταιρίας ἢ καταβολὴ τῶν μετοχῶν γίνεται ἀμέσως, καὶ ἐπομένως εὐθὺς ἐν τῇ ἰδρύσει τῶν ἀρχόντων ἐρρωμένως τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἔχουσαι τὰ πρὸς ἐγκατάστασιν κεφάλαια καὶ τὰ πρὸς διοίκησιν ἀπαιτούμενα κέρδη ἱκανὰ ἀμέσως. Εἰς τὰς Πιστωτικὰς Τραπεζὰς τοῦ Λαοῦ ὅμως, ἐπειδὴ ἐκάστη μετοχὴ πρόκειται νὰ συμπληρωθῇ μικρὸν κατὰ μικρὸν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῶν ἀνὰ 60 λεπτὰ ἐβδομαδικῶν καταβολῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ, κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος καὶ πλέον, εἰς τὰ ἐξοδα καλῶς ὁπωσδήποτε ὀργανισμένης διοικήσεως καὶ γραφείου, τὰ κέρδη, δηλαδὴ οἱ τόκοι χιλίων, διτχιλίων, ἢ καὶ εικοσακισχιλίων δραχμῶν. Ὅθεν ὠρίσθη δικαίωμα εἰσόδου 2, 3, 4 δραχμῶν, ὅπερ χρησιμεύσει κυρίως ἐν ἀρχῇ διὰ τὰς πρώτας ἀνάγκας τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τῆς διοικήσεως διότι ὅπως διὰ νὰ ἐμφυτεύσῃ καὶ καλλιέργησῃ ὁ κτηματίας ἀμπέλον, μέχρι οὗ δώσει αὐτῷ καρπὸν, ἔχει ἀνάγκην κεφαλαίων, δηλαδὴ ἐργαλείων καὶ χρημάτων πρὸς πληρωμὴν τοῦ κόπου τῶν ἐργασιῶν, οὔτω καὶ ἡ καθίδρυσις τῆς Ἐταιρίας ἔχει ἀνάγκην κεφαλαίων, δηλαδὴ οἰκῆματος, ἐπιπέλων, ἐργασιῶν τὰ δὲ κεφάλαια ταῦτα, μὴ ἔχουσα ἄλλα, λαμβάνει ἐκ τοῦ δικαιώματος τῆς εἰσόδου, ἀνεπάρκους τηροῦσα τὰς ἑταιρικὰς μερίδας. Τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο τῆς εἰσόδου σχηματίζει καὶ τὴν πρώτην βῆσιν τοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς Ἐταιρίας κεφαλαίου, ἧτοι τῆς κοινῆς πάντων τῶν μετόχων περιουσίας, ἐξ ἧς καλύπτεται πάντοτε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι πᾶσα ζημία. Ἐὰν ὅμως ὁ γράψας τὴν ἐν τῇ «Αὐγῇ» διατριβὴν εἴχε σκεφθῆ, ὅτι δύναται νὰ ἰδρυθῆ ποτὲ Ἐταιρεία τοιαύτης φύσεως, καλῶς καὶ κανονικῶς ἐνεργοῦσα, καὶ δυναμένη νὰ τραφῇ, κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα, ἀπὸ τὰ εὐτελῆ αὐτῆς κέρδη, ἡμεῖς οὐδὲ ἐσκέφθημεν τοῦτο, ὡς μέτοχοι, οὐδ' ἐντολὴν τοιαύτην ἀνελάβομεν ὑπὸ τῶν ἐκλογῶν συνεταίρων ἡμῶν, ἧτοι νὰ συστηθῇ Ταμιεῖον, νὰ ὑπάρχῃ Ταμίαις τακτικῶς, ἀπὸ πρώτης μέχρι ἐσπέρας ἐργαζόμενος, νὰ ὑπάρχῃ εἰσπρακτὴρ ἀπὸ βαθείας αὐγῆς τὴν πόλιν διατρέχων, τὸ δὲ κατάστημα καὶ οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι νὰ πληρωθῶσι μὲ 191

δρ. καὶ 3 λεπτὰ, δι' 7 μηνῶν ἐργασίαν, ὡς ὁ ἀρθρογράφος ὑπολογίζει, ἧτοι νὰ δαπανηθῶσι 9 δρ. δι' ἐνοίκιον τοῦ Καταστήματος, 9 δρ. εἰς μισθὸν τοῦ ταμίαι καὶ 9 τοῦ κλητῆρος. Τούτου δ' ἕνεκα ἐν τῇ ἀναθεωρήσει τοῦ Καταστατικοῦ ὠρίσθη, ἐν ἄρθρῳ 28, ὅτι τὰ ἐξοδα τῆς διοικήσεως δὲν δύναται νὰ ὑπερβῶσι τὸ 1)4 τῶν κερδῶν τῆς Ἐταιρίας ἀλλὰ μέχρις οὗ τὰ κέρδη αὐτῆς εἶναι τόσα, ὥστε τὸ 1)4 αὐτῶν νὰ μὴ ἐπαρκῇ εἰς τὰς δαπάνας τελείας καὶ καλῶς ὀργανισμένης διοικήσεως, τὸ Δ. Συμβούλιον ἀναπληροῖ διὰ τοῦ κονδυλίου τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν τὰ ἐλλείποντα ὅταν δὲ τὰ κέρδη τῆς Ἐταιρίας αὐξηθῶσιν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ 1)4 νὰ καρθῆ πολὺ, τότε τὸ Δ. Συμβούλιον ἐλαττώνει αὐτὸ κατὰ τὰς ἀνάγκας ἀναλόγως.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ὄφελον νὰ περιπέσωσιν εἰς τὰ ἀτοπα ταῦτα αἱ Ἐταιρίαι τοῦ εἴδους τούτου, καὶ νὰ καταστραφῶσιν εὐθὺς ἐν τῇ συστάσει αὐτῶν, ὡς ἴσως ὁ ἐν τῇ «Αὐγῇ» ἀρθρογράφος ἐπίζητῆ, ἢ νὰ μὴ συστηθῶσι ποτὲ τοιαῦται, διὰ τοῦτο ἐργεταὶ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσόδου, ὡς μόνον μέσον συντηρήσεως, μετ' ἀυστηρᾶς καὶ ἀλείν οἰκονομίας, ἕνεκα τῆς ἰδίας αὐτοῦ τούτου εὐτελείας, ὅπερ καὶ καταναλισκόμενον ὀλόκληρον οὐδαμῶς ἀποβαρῶναι ἢ ἐνδιαφέρει ἐὰν τὸν μέτοχον, ὅστις ἐνοεῖ λίαν φυσικῶς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὁ λόγος οὗτος μὴ ὑπῆρχε, μεγαλειτέρα ἀνάγκη διὰ μίαν Ἐταιρίαν ὑρίστανται, μεγαλιέτερος κίνδυνος ἢ ὁ τῆς πτώσεως καὶ τῆς ὀλοσχεροῦς καταστροφῆς αὐτῆς; Πότε λοιπὸν τὸ δικαίωμα τῆς εἰσόδου, ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον θεωρούμενον, ἤθελε χρησιμεύσει καλλίτερον, ἢ ὅτε πρόκειται νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν Ἐταιρίαν εἰς τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα, ὅτε πανταχόθεν σαλεύεται ὑπὸ τῆς ἀγνοίας, τῆς κακοβουλίας, καὶ ὑπὸ τῶν ἐχόντων συμφέρον εἰς τὴν καταστροφὴν αὐτῆς;

δ') Εἰς τὴν μομφήν, ὅτι τὸ Συμβούλιον δὲν ἐδαπάνησε διὰ τὰ ἐξοδα τῆς Ἐγκαταστάσεως σύμφωνα πρὸς τὰς ἀναποφεύκτους τῆς Ἐταιρίας ἀνάγκας, ὁ γράψας τὴν διατριβὴν, ὑποχρεοῦμεθα μετὰ λύπης νὰ εἴπωμεν, ὅτι παράποτε δεικνύεται κακῆς πίστεως. Οὐδέποτε δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἐν συνειδήσει ὁ κατήγορος ἡμῶν φρονεῖ, ὅτι ἡ ἑταιρικὴ περιουσία τῶν μετόχων δὲν ἔπρεπε

νά ασφαλιζήται ἐντὸς κιβωτίου σιδηροῦ, ἀφοῦ καὶ ὁ ἐλάχιστος ἔμπορος θεωρεῖ τοῦτο ἀναγκαῖον, ὅτι ὁ ταμίης καὶ ὁ διευθυντὴς ἔπρεπε νὰ γράφωσιν ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῶν, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τραπέζων. Ἀλλ' ὁ ἀρθογράφος ἀριθμῶν ὅσα ἐδαπανήθησαν δι' ἐγκατάστασιν, λέγει: δι' ἐπιπλά καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα σκευὴ δραχ. 1,691.10.» Βεβαίως τὸ νὰ μετασκευάσῃ τὸ σιδηρὸν τοῦ Wertheim κιβώτιον εἰς σκεῦος *πῆλιον ἴσως*, τὸ νὰ σιωπήσῃ σκοπῆως, ὅτι δύο σιδηρὰ κιβώτια ἠγοράσθησαν καὶ ὑπάρχουσιν ἀξίας δραχ. 1150, δὲν εἶναι ὀρθόν, ὡς δὲν εἶναι ἐπίσης ἀκριβὲς τὸ νὰ ῥίπτῃ αὐτὰ εἰς τὴν ὁδόν, ὡς *ἄχρηστα πῆλινα σκευή*, τὸ νὰ ῥίπτῃ εἰς τὴν ἐστίαν, ὡς *ἄχρηστα καυσόξυλα*, τὰ γραφεῖα καὶ τὰς τραπέζας τοῦ Ταμείου, καὶ ὅτι ἄλλο χρῆσιμον, διὰ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅτι πᾶσα ἡ γενομένη δαπάνη διὰ τὴν ἀποκτεσιν αὐτῶν ὀφείλει νὰ καταλογισθῇ εἰς τὰς ζημίας τοῦ πρώτου (ἐπταμηνίου) τῆς Ἑταιρίας ἔτους! Κατὰ τὰ δόγματα τοῦ ἀρθογράφου, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔπρεπε τὸ μέγαρον τοῦ κεντρικοῦ Καταστήματος αὐτῆς, τὰ ὑποκαταστήματα αὐτῆς, τὸ κεφάλαιον, ὅπερ ἔχει διαθέσει διὰ τὰ σιδηρὰ κιβώτια καὶ ἄλλα ἐπιπλά τῆς, ἔπρεπε νὰ τὰ ἀποσβέσῃ εἰς ἓν ἔτος; Λοιπὸν ὁ βιομηχανος, ὁ ἰδρῶν ἐργοστάσιον μετὰ μηχανῶν, δι' ὧν ὑπολογίζει νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ ἔτη μακρὰ, θέλει καταλογίσει τὴν δι' ἀγορᾶν αὐτῶν ἀξίαν εἰς τὰς ζημίας τοῦ πρώτου ἔτους; Τοιοῦτόν τι διδάσκει καὶ ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν ὁ γράφας τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο ἐν τῇ «Αὐγῇ.» Θεωρεῖ τὸ μεταβλήθην *κυκλοφοροῦν κεφάλαιον*, εἰς *πάγιον κεφάλαιον* ὡς ἀπολεσθὲν, καὶ τὸ ἀφαίρει ἐκ τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρίας, καταλογίζων αὐτὸ μονοῦ ὡς ζημίαν, ἀνευ τινὸς ἐνδοιασμοῦ ἀποφαινόμενος ὅτι «αἱ δαπάναι (τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ διοικήσεως) ἐξήντησαν ὅλον σχεδὸν τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον.»

Παράδοξος ἀληθῶς λογικὴ, ἡ λογικὴ, ἡ καταστροφώσα τὴν ιδιοκτησίαν, ἡ μὴ ἀναγνωρίζουσα *πάγιον κεφάλαιον* (capital fixe) εἰς τὸν κτηματίαν, εἰς τὸν βιομηχανον, εἰς τὸν ἔμπορον, ἡ ἀναιρούσα δηλαδὴ τὸ μέγιστον τοῦ κοινωνικοῦ πλοῦτου, ὅτι αἱ γενεαὶ πᾶσαι ἀπεθησαύρισαν, διὰ τῶν πρώτων κοινωνικῶν ἀρετῶν, τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ τῆς προνοίας.

Ἐνταῦθα ἠδυνάμεθα νὰ περᾶνωμεν τὴν ἀπάντησιν ἡμῶν, πρὸς ἀναιρέσιν τῆς ἐν τῇ «Αὐγῇ» διατριβῆς, παραβλέποντες τὰς ἄλλας ὑποθέσεις καὶ σκέψεις, ἅς ἐν τέλει φέρει ὁ συντάκτης αὐτῆς, διότι αὐταὶ οὐδὲν ἐπὶ τῶν γεγονότων λέγουσιν, ἐκ δὲ τῆς ἀναίρεσεως ταύτης πίπτει καὶ ἡ 5' αὐτοῦ μορφῆ, ἣν μετὰ τσαούτης ὑπετύπωσεν ἀβρότητα κατὰ δεκατριῶν συμπολιτῶν του, λησμονήσας καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δὲν εἶναι ξένα πρὸς τὴν Ἑταιρίαν, δὲν ἔχουσιν ἴδια καὶ ἄλλα συμφέροντα, ἀλλὰ μέτοχοι καὶ αὐτοὶ, κηδόνται τῆς Ἑταιρίας, κηδόμενοι τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας. Γονεῖς τέκνων οἱ πλείστοι, εὐλογοῦσι τὴν ὄραν, καθ' ἣν ἡ Ἑταιρία αὐτῆ ἰδρῶθη καὶ μέλλει τὸ καθ' ἑαυτὴν νὰ συνεισφέρει εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν βελτίωσιν τῆς κοινωνίας μας, εἰς ἣν αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν θέλουσι ζῆσει.

Τελευταῖον ὀφείλουσι τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ν' ἀποκορῶσιν καὶ ἑτέραν τινα ἔμμεσον μορφῆν, ῥιπτομένην κατὰ τιμῶν ἐξ αὐτῶν, δι' ἀνοικεῖου ἐπαίνου ἑτέρων. Πάντες οἱ Σύμβουλοι θεωροῦσιν ἑαυτοὺς, ὡς ἀδελφοὺς, πρὸς τὸ αὐτὸ κοινὸν ἀπάντων τῶν Συνεταίρων συμφέρον ἐργαζομένους, οὔτε ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις οἱ θεωροῦντες ἑαυτοὺς ἀνωτέρους τῶν συναδελφῶν των. Ἐάν προέκειτο περὶ ἐρμητικῆς συγγραφῆς ἢ περὶ γνωμοδοτήσεων φιλολογικῶν, ἴσως οἱ περὶ «λογίων» μελῶν τοῦ Συμβουλίου ὑπαίτιμοι τοῦ διατριβογράφου τῆς «Αὐγῆς» ἐδύναντο νὰ ἔχωσι χώραν. Προκειμένου ὅμως περὶ ζητημάτων πρακτικῶν, καὶ ὑποκυπτόντων εἰς τὴν κρίσιν παντὸς οἰκογενειάρχου ἢ νοήμονος ἀπλῶς πολίτου, ἡ τοιαύτη διάκρισις εἶναι ἀστοχος ὅλως, ἐάν μὴ ἐρρίφθῃ ἐπίτηδες, ὅπως χαλαρῶσθαι σύνδεσμον, στριζόμενον ἐπὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμοιβαίου ζήλου, πρὸς εὐδοκίμησιν τοῦ ἀρξαμένου ἔργου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 Μαρτίου 1871.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

Α. Βαμπᾶς διευθυντῆς, Β. Γιαννούλης, Δ. Ὀθωνάτος, Α. Ζωϊόπουλος, Δ. Ι. Κομποθέκρας, Σ. Μαλάκης, Χρ. Τσαντίλας, Σ. Βασιλειάδης, Γεώργιος Ἰγγλέσης, Θ. Σαντοριναῖος, Κ. Φρεδερίκος, Κ. Πρινοπούλος, Τιμολέων Ι. Φιλήμων.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Συνδρομηται ἐγγράφοται ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Καταστήματι τῆς Ἑλληνικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς τοῦ Λαοῦ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τοῖς ταχυδρομικοῖς ἐπιστάταις καὶ τοῖς ἀρταποκριταῖς ἡμῶν.

Ἡ συνδρομὴ πληρώνεται ἐν Ἀθήναις ἅμα τῇ ἐγγραφῇ τινος ὡς συνδρομητοῦ, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις συγχρόνως μὲ τὴν αἴτησιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλον.

Αἱ συνδρομαὶ πληρώνονται ἐπὶ ἀποδείξει διπλοτύπω φερούση τὴν σφραγίδα τοῦ συντάκτου.

Πᾶσα ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται : «Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑργασίας εἰς Ἀθήνας.»

Ἡ Ἑργασία θέλει στέλλεται εἰς πάσας τὰς ἐφημερίδας τῶν Ἀθηναίων τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, αἵτινες ἤθελον ἀποδεχθῆναι τὰ ἀταλλάσσωσις.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἑργασίας δέχεται, ὁμολογούσα χάριτας τῷ ἐπιπέλλορτι, πᾶσαν διατριβὴν ἀναγομένην εἰς τὸ εἶδος τῆς.
